

A szövetkezeti formában működő tagszervezetek figyelmébe!

Az országos szövetség az elmúlt két évtizedben több alkalommal adott ki a szövetkezetek gazdasági társasággá való átalakulását segítő útmutatót, aminek rendszerint a szövetkezetekkel kapcsolatos jogszabályok változása adott aktualitást. Ahogy arról folyamatosan tájékoztattuk a szövetkezeti formában működő tagszervezeteket, jelenleg is napirenden van egy új szövetkezeti törvény előkészítése.

A MOSZ Országos Szövetkezeti Választmánya a múlt évben több alkalommal tárgyalta az új Polgári Törvénykönyvbe tervezett szövetkezeti szabályokat. Időközben ismertté vált, hogy a Darányi terv jogalkotási fejezete kiemelt helyen tartalmazza az új szövetkezeti törvény megalkotásának feladatát.

Az érdekképviselő feladatának tekinti a jogszabályi változások várható hatásainak felmérését és a tagszervezeteket a változásokra való felkészítést. Ennek jegyében került sor a szövetkezeti lehetőségeket számba vevő új, a korábbiakhoz képest kibővített és aktualizált útmutató készítésére. Az útmutató megtárgyalását március 6-án tartott ülésének napirendjére tűzte a Szövetkezeti Választmány is. Az ülés előtt kaptunk meg egy országgyűlési képviselő által jegyzett, a szövetkezeti törvény megalapozását célzó tanulmányt, ami erősítette a napirend időszerűségét.

Az Országos Szövetkezeti Választmány az útmutatót úgy minősítette, hogy az hasznos módon segítheti a szövetkezeti formán kívüli működési lehetőségeket kereső szövetkezeteket. Arról, hogy van-e ilyen igény és lehetőség, minden szövetkezetnek, a szövetkezet tagságának kell döntenie.

A Szövetkezeti Választmány állásfoglalásának megfelelően mellékelten megküldjük a szövetkezeti tagszervezeteknek az útmutatót azzal, hogy az abban foglaltakkal kapcsolatban a MOSZ Szövetkezeti és Jogi Titkárságától kérhetnek további információt.

Horváth Gábor
főtitkár

A szövetkezetek gazdasági társasággá történő átalakulásának, valamint a szövetkezeti vagyon társasági keretek között való működtetésének jogi, adózási és számviteli kérdései figyelemmel a közösségi alapra

Az elmúlt időszakban ismét felerősödött a szövetkezeti formában működő tagszervezetek részéről az igény egy - a gazdasági társasággá történő átalakulás, illetve a szövetkezeti vagyon társaság keretében való működtetésének kérdéseivel foglalkozó - útmutató iránt. Az alábbi átalakulás szabályait, illetve azokat a lehetőségeket, megoldásokat, amelyek közül a szövetkezetek választhatnak, ha úgy döntenek, hogy feladják a szövetkezeti formát és átalakulnak gazdasági társasággá, illetve a szövetkezet megmaradása mellett a vagyonukat (vagy annak egy részét) társasági formában akarják működtetni. Külön kitérünk arra is, hogy az ismertetett szervezeti változások hogyan érintik a közösségi alapot, illetve a földhaszonbérleti szerződéseket.

A szövetkezetek előtt álló megoldások jogi és számviteli kérdéseit megpróbáltuk az útmutató mellékletében közérthető és kimerítő formában ismertetni.

Természetesen az útmutató nem teljes körű, ezért az átalakulás, szerkezeti átalakítás során még számtalan kérdés felmerülhet. Amennyiben maradnak még tisztázandó kérdések, úgy azok megválaszolásához a MOSZ munkatársai készségesen állnak a tagszervezetek rendelkezésére.

I./ A szervezeti változás, szerkezeti átalakítás eldöntéséhez szükséges kérdések tisztázása

Az igazgatóság döntés előtti feladatai

A szövetkezet igazgatóságának a változás elhatározása előtt célszerű pontos helyzetfelmérést készíteni, hogy a kitűzött céloknak legjobban megfelelő megoldást választhassa a tagság.

Az előzetes felmérésnek, illetve vizsgálatnak ki kell terjednie legalább az alábbiak számbavételére:

- a szövetkezet tulajdonosi szerkezetének a vizsgálatára, ezen belül:

= a tagok (a szövetkezetben-, valamint a máshol dolgozó aktív-, továbbá a nyugdíjas tagok) számának;

= a tagok tulajdonában lévő részjegyek, befektetői részjegyek értékének;

= az átalakított befektetői részjegy tulajdonosok számának és

= a tulajdonukban lévő átalakított befektetői részjegyek értékének pontos számbavételére. (Ha a szövetkezet alapszabálya lehetővé teszi és a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (a továbbiakban: Szvt.) hatálya alá történő áttérést követően az Szvt. 60. paragrafusában foglaltak szerint befektető tagokat is felvett a közgyűlés, úgy a tulajdonuk-

ban lévő befektetői részjegyeket, illetve a velük való elszámolás várható kihatásait is számba kell venni.)

- a szövetkezet likviditási, vagyoni helyzetére, ezen belül:
 - a szövetkezet tőkeszerkezetére,
 - a vagyommérleg(ek) várható alakulására,
 - a közterhekre,
 - a hitelezői reakciókra,
 - a közösségi alap mértékére, illetve nagyságára,
 - a tagi kölcsön mértékére,
 - a tagok korábbi juttatásainak számbavételére, stb.

Mindezek pontos számbavétele, elemzése, értékelése után kerülhet az igazgatóság abba a helyzetbe, hogy javaslatot tegyen a tagságnak a változásra, amely lehet:

- gazdasági társasággá történő átalakulás;
- a szövetkezet megmaradása mellett a vagyon, illetve a vagyon egy részének egy (vagy több) társaság keretében történő működtetése.

A./ A szövetkezet gazdasági társasággá alakulása

Az Szvt. szerint a szövetkezet zártkörűen működő részvénytársasággá vagy korlátolt felelősségű társasággá alakulhat át. Az átalakulásra az Szvt. VII. fejezetében, valamint a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvényben (a továbbiakban Gt.) foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

1. Az átalakulás előnyei, hátrányai az átalakulást segítő, illetve gátló tényezők

a.) Társasággá történő átalakulás esetén megszűnik az egy tag egy szavazat elve. Ennek előnye, hogy lehetővé válik a tulajdonosok számára, hogy racionálisabb döntéseket hozzanak a vagyon működtetésével kapcsolatban. A vagyonarányos szavazás viszont lehetőséget nyújt arra is, hogy az üzletrészek (részvények) felvásárlásával akár külső érdekcsoport kezébe kerüljön a társaság, háttérbe szorítva a volt szövetkezeti tagok érdekeit.

Természetesen számtalan példát láttunk arra is, hogy egy szövetkezet került külső érdekcsoport kezébe. Átalakulás esetén ezt a kívülről jövő veszélyt csökkenteni lehet, ha a társasági szerződés (alapszabály) a kft. üzletrészek, részvények értékesítésére szigorú elővásárlási szabályokat tartalmaz.

b.) Felerősödik az osztalékérdekeltség.

c.) Megszűnik a közösségi alap és az annak megfelelő mértékű vagyont át kell adni az alapszabályban megjelölt szervnek.

Az alapszabályban kijelölt, közösségi alapot átvevő szervezet szövetkezeti szövetség vagy szövetkezet lehet. Ha a szövetkezet alapszabályában valamelyik szövetkezeti szövetség szerepel, lehetőség van arra, hogy ezt a korábbi döntést a közgyűlés megváltoztassa, és egy szövetkezetet jelöljenek meg a közösségi alap átvevőjeként. Ez a szövetkezet természetesen egy olyan szövetkezet is lehet, amelyet közvetlenül az átalakulás előtt alapítottak. Ebben az esetben viszont a szövetkezet alapszabályát még az átalakulás előtt módosítani kell. Az alapszabály módosítására az átalakulási közgyűlésen is mód van, de csak az átalakulással kapcsolatos döntések meghozatala előtt. Az alapszabály módosítása előtt a közösségi alapot átvevő szövetkezetnek már a cégbíróságon bejegyzett szövetkezetnek kell lennie.

2.) A társasággá történő átalakulást gátló tényezők

- A szövetkezet saját tőkéjéhez képest jelentős mértékű, vagy jelentős nagyságrendű a közösségi alap;
- Alacsony saját tőke, jelentős negatív eredménytartalék;
- A társaságba be nem lépő tagokat ki kell fizetni a 3.)-4.) pontban foglaltak szerint!!!
- Nagyszámú tag esetén, mind az átalakulás eldöntése, mind az átalakulás végrehajtása (közgyűléseken, illetve az átalakulás után a társasági taggyűléseket való jelenlét, társasági szerződés, stb. aláírása) nehezebb, bár mind az Szvt, mind a társasági törvény lehetőséget nyújt arra, hogy a tagok képviseltethessék magukat a szövetkezet közgyűlésén, illetve a társaság legfőbb szerve ülésén;

jelentős nagyságú:

- hiteltartozás esetén;
- tagi kölcsön esetén; stb.

3.) A társaságba be nem lépő tagokat megillető vagyönhányad

A tagsági jogviszony megszüntetése vagy megszűnése esetén a tagot, illetve örökösét (jogutódát), a részjegy névértéke, valamint a tagsági jogviszony alatt keletkezett, a részjegyre jutó saját tőke lekötött tartalékkal csökkentett összege illeti meg, abban az esetben, ha az a veszteség fedezésére nem került felhasználásra. A tagokat csak az Szvt. hatálya alá történő áttérést követően keletkezett vagyonnövekmény illeti meg.

4.) Elszámolás a társaságba be nem lépő szövetkezeti tagokkal (átalakított befektetői részjegy tulajdonosokkal)

A jogutód gazdasági társaságban tagként (részvényesként) részt venni nem kívánó személyeket megillető vagyonhányadot a jogutód gazdasági társaság cégbejegyzését követő harminc napon belül kell kiadni, kivéve, ha az érintettekkel kötött megállapodás későbbi időpontot jelöl meg. (Ebben az esetben nem érvényesül az alapszabályban a kilépő tagokkal való elszámolásra vonatkozó határidő – pl. legfeljebb nyolc év!)

5.) A szövetkezet által megkötött szerződések sorsa

Mivel a létrejött társaság az átalakult szövetkezet általános jogutódja, ezért a szövetkezet által megkötött szerződések továbbra is érvényben maradnak, így a korábban megkötött földbérleti szerződések is. (Természetesen a szövetkezetnek tájékoztatni kell valamennyi szerződéses partnerét, hogy átalakult és közölni kell az átalakulást követően megváltozott adatait is.)

6.) Melyik társasági formát (rt., kft.) célszerű választani?

Erre a kérdésre nem lehet egyértelmű választ adni. Mindkét társasági formának vannak előnyei, illetve hátrányai. A részvénytársasági formát általában akkor célszerű választani, ha nagyon sok részvényese lesz az átalakulás útján létrejövő társaságnak.

A részvénytársaság előnye a kft-vel szemben, hogy részvény értékesítése esetén nem kell a tulajdonos-változást átvezetni a cégbíróságon, míg a kft. üzletrész értékesítése esetén igen. A kft. előnye a részvénytársasággal szemben, hogy egyszerűbb az átalakulás. A részvény előállítása – amennyiben papír alapon történik – meglehetősen költséges. A dematerializált részvény a részvény tulajdonosának is költséget jelent (számlavezetési díj).

7.) Mikor nem alakulhat át egy szövetkezet?

Nem alakulhat át az a szövetkezet, amely felszámolás, vagy végelszámolás alatt áll.

B.) A szövetkezet megmaradása mellett a vagyon vagy a vagyon egy részének egy (több) társaság keretében történő működtetése

Amennyiben a szövetkezet nem akar, vagy nem tud átalakulni (pl. ha a közösségi alap mértéke jelentős vagy a tagok meghatározó része nem akar az átalakulás során létrejövő társaságba lépni és ezért el kell velük számolni), de a tagság keres valamilyen formát eszközeinek szövetkezeten kívül történő működtetésére, a szövetkezet illetékes testülete dönthet úgy, hogy társaságot, illetve társaságokat hoz létre és e társaság(ok)ba viszi be vagyonát vagy annak egy részét. Természetesen a szövetkezet a már meglévő társaság(ok)ban lévő részesedését is növelheti. Ennek csak akkor van értelme, ha a szövetkezet már meglévő társasága(i) egyszemélyes(ek), illetve többszemélyesek ugyan, de a szövetkezet mellett kizárólag a szövetkezet tagjai a tulajdonosok.

1.) A szövetkezet eszközeinek társasági forma keretében való működtetése

A szövetkezet a társaságban működtetni kívánt eszközt beapportálja a társaságba.

Ha a szövetkezet vagyontárgyat apportál a társaságba, úgy tulajdonjoga megszűnik a társaságba bevitt vagyontárgyak felett. A szövetkezet a kft. üzletrész, illetve részvények tulajdonjogát szerzi meg és ez fog szerepelni a szövetkezet könyveiben. Vagyis eszköz helyett részesedése (befektetett pénzügyi eszköz) lesz.

2.) A szövetkezeti tagok társasági-részesedés szerzésének módjai

a.) A szövetkezeti tagok a szövetkezettel közösen alapítanak egy társaságot és kft. üzletrészt vagy részvényt jegyeznek.

b) A tagok a szövetkezet által korábban alapított társaságnak a szövetkezet tulajdonában lévő üzletrészből vagy részvényéből vásárolnak. Lehetőség van arra is, hogy a társaság felemelje a törzstőkét (alaptőkét). A Gt. vonatkozó rendelkezése szerint a Kft. törzstőkéje felemelhető pénzbeli, illetve nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatásával, valamint a törzstőkén felüli vagyon terhére. (A vagyoni hozzájárulás szolgáltatásával megvalósuló törzstőke felemelésére csak akkor kerülhet sor, ha valamennyi korábbi törzsbetétet teljes egészében szolgáltatták.)

(A vagyoni hozzájárulás szolgáltatásával megvalósuló törzstőke felemelése esetén - amennyiben nem a szövetkezet egyszemélyes társaságáról van szó - a kijelölt tagoknak a tőkeemelés elhatározásától számított tizenöt napon belül elsőbbségi joguk van arra, hogy a tőkeemelésben részt vegyenek.

Ha a tag nem él a megadott határidőn belül elsőbbségi jogával, helyette további tizenöt napon belül a többi tag gyakorolhatja az elsőbbségi jogot. Ha a tagok nem éltek elsőbbségi jogukkal, a taggyűlés által kijelölt személyek jogosultak a vagyoni hozzájárulás szolgáltatására. Ebben az esetben a társaságba kívülálló személyek fognak bekerülni, ehhez azonban mindenképpen a társaság döntésére van szükség. Erre nyilván akkor fog sor kerülni, ha a szövetkezeti tagok még nem tagjai a társaságnak.)

A szövetkezeti tagok társasági részesedés-szerzése már nem valósítható meg abban a formában, mint az előző (1992. évi I.) Szvt. hatálya alatti kft. üzletrész (részvény), illetve szövetkezeti üzletrész „csere” esetén.

(Mint ismeretes, a szövetkezetek gyakran alkalmazták azt a megoldást, hogy a szövetkezeti tag a részjeggyel megtartotta szövetkezeti tagsági viszonyát és a szövetkezet tulajdonában lévő kft. üzletrészért (részvényért) nem készpénzzel, hanem a szövetkezeti üzletrészával fizetett.)

Ha a szövetkezet tagjai belépnek a társaságba és megvásárolják a szövetkezet társasági részesedésének egy részét és a vételárat szövetkezeti befektető részjeggyükkel akarják kifizetni, úgy erre csak abban az esetben kerülhet sor, ha megszüntetik a szövetkezeti tagsági viszonyukat. A hatályos szabályozás szerint ugyanis befektetői részjegyet a szövetkezet nem vásárolhat, azt a tagsági jogviszony megszűnése esetén ki kell fizetni a tagnak az

alapszabályban foglaltak szerint. Ha az alapszabályban foglalt elszámolási időpontot – amely az Szvt. szerint akár nyolc év is lehet – meg akarják változtatni, akkor célszerű az alapszabályt módosítani, pl. úgy, hogy a közgyűlés feljogosítja az igazgatóságot, hogy megállapodást kössön a taggal arra vonatkozóan, hogy a szövetkezet tulajdonában lévő társasági részesedéssel azonnal kifizetik a tag befektetői részjegyét. Természetesen ezt a lehetőséget minden tagra ki kell terjeszteni, ellenkező esetben az alapszabály-módosítást sérelmező tag a bírósághoz fordulhat. Annak sincs akadálya, hogy a kilépő tag – az alapszabályban foglalt szabályok szerint – tagfelvétel útján - ismét a szövetkezet tagja legyen.

3.) Milyen adó- és illetékvonzata van az apportálásnak?

A társaság által elfogadott érték és a szövetkezetnél a nyilvántartási érték különbözetének lehet eredményvonzata. Az apportálás utáni általános forgalmi adó fizetési kötelezettség nem keletkezik, ha az apportálás az ÁFA törvény 18. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételek szerint történik.

Az apportot fogadó társaságnak vagyonszerzési illetéket kell fizetnie az ingatlanok, illetve belföldi ingatlanvagyonnal rendelkező társaságban fennálló vagyoni betét és a gépjárművek után az Itv. III. fejezetében (18-26. §) foglaltak szerint.

4.) A közösségi alap sorsa társaság alapítás esetén

Társaság alapítása esetén a közösségi alap a szövetkezetnél marad, mivel a szövetkezet ebben az esetben nem szűnik meg.

5.) A szövetkezet által kötött földbérleti és egyéb szerződések sorsa társaság alapítása esetén

a.) A földhasznóbérleti szerződéseket nem lehet egyszerűen „átadni” a létrehozott társaságnak. A földbérleti szerződések csak úgy kerülhetnek a társasághoz, ha a hatályos bérleti szerződéseket a felek (a szövetkezet és a földtulajdonos) közös megegyezéssel megszüntetik és a társaság új hasznóbérleti szerződést köt a tulajdonosokkal. Ebben az esetben viszont fennáll annak a veszélye, hogy - mivel a szerződéseket ki kell függeszteni - a földtörvényben foglalt előhasznóbérleti rangsor miatt nem a létrehozott társasággal fog létrejönni a bérleti szerződés. Ezért egy ilyen lépés előtt mindenképpen fel kell mérni, hogy mekkora lehet a szövetkezet által használt termőföldből az a terület, amelyre nem tud a társaság a jövőben földbérleti szerződést kötni.

A vagyon vagy a vagyon egy részének társaság keretében történő működtetése során a földbérleti szerződésekkel kapcsolatban a következőkre kell figyelni:

A KAP szabályok jelenlegi tervezete szerint lényegében 300 ezer € lesz a terület alapú támogatás felső határa 2014-től (capping) A 300 ezer € feletti részt teljes egészében elvonják, míg a 150 ezer € felett az elvonás részleges lesz. Ismereteink szerint a támogatás-elvonás alapját képező összeget csökkenteni lehet majd a támogatást igénybe vevő által kifizetett munkabérel, annak járulékaival, valamint a foglalkoztatást terhelő adókkal. Ezért – társaság-alapítás esetén - ügyelni kell arra, hogy a dolgozókat az a cég alkalmazza, illetve a béreket és a közterheket az a cég fizesse ki, amelyiknél a földbérleti szerződések vannak, illetve lesznek.

A következőket kell még szem előtt tartani: a Bizottság javaslata szerint:

„A tagállamok gondoskodnak arról, hogy ne kapjanak kifizetést azok a mezőgazdasági termelők, akiről kiderül, hogy az e rendeletre vonatkozó bizottsági javaslat közzétételi időpontjától - 2011. október 12. - mesterségesen olyan feltételeket teremtettek, amelyek lehetőséget teremtenek a capping hatásainak elkerülésére.” A Bizottsági javaslat nem határozza meg a mesterséges feltételeket, ugyanakkor az október 12-én közzétett verziót megelőző – nem hivatalos - tervezet nevesítette, hogy mit ért mesterséges feltétel alatt. Ezek:

- a mezőgazdasági termelési egységek, jogi személyek felosztását,
- a gazdaság bizonyos elemeinek mesterséges transzferálását a gazdasághoz kapcsolódó személyhez.

Ez alapján, vagyis figyelembe véve a nem hivatalos tervezet meghatározását, ha a termelő most osztja fel a gazdaságát annak érdekében, hogy elkerülje a capping hatásait, az mesterséges feltételnek minősül. Ugyanakkor ha a foglalkoztatotti létszámot módosítja - akár 2012-ben, vagy 2013-ban – az nem minősül mesterséges feltételnek. A capping alapjául szolgáló összeget az előző évben megfizetett bér és bérterhekkkel lehet csökkenteni, vagyis ha 2014-ben, 2015-ben vagy azt követően változik a foglalkoztatotti létszám, az sem minősül mesterséges feltételnek.

A 2014-től bevezetendő támogatási rendszerben alapszabályként azon gazdálkodók jutnak támogatási jogosultsághoz, akik 2011-ben SAPS támogatást igényeltek.

Az egyes termelők támogatási jogosultsága meg fog egyezni a 2014-ben támogatásra bejelentett, jogosult hektárok számával. Azok a termelők tehát, akik 2011-ben nem igényeltek SAPS támogatást – csak a nemzeti tartalékból kaphatnak jogosultságot. Ha tehát a földbérleti szerződések a megalakítandó társasághoz „viszik át”, a társaság csak akkor lesz jogosult földalapú támogatásra, ha nemzeti tartalékból fog kapni jogosultságot.

Társaság-alapítás esetén tehát a földbérleti szerződések jövőjét illetően nagyon körültekintően kell eljárni és minden szempontot figyelembe kell venni, illetve mérlegelni kell, nehogy a földbérleti szerződések, a termőföldhöz kapcsolódó támogatások elveszzenek, illetve csökkenjenek.

6.) A szövetkezet által kötött egyéb szerződések sorsa társaság alapítás esetén

A szövetkezet által kötött egyéb szerződések a szövetkezetnél maradnak, de nincs akadálya annak, hogy a szövetkezet megállapodjon a szerződéses partnerrel, valamint a társasággal, hogy bizonyos szerződéseket átcedálnak a társaságra.

7.) A társaság alapítására (apportálásra) jogosult szerv

Meg kell vizsgálni, hogy ki engedélyezheti a szövetkezetnél társaság alapítását. Az erre vonatkozó szabályokat a szövetkezet alapszabálya, vagy más szabályzata, illetve közgyűlési döntés tartalmazhatja.

8.) A társaságba apportálható vagyontárgyak köre

A nem pénzbeli (vagyoni) hozzájárulás (apport) bármilyen vagyoni értékkel rendelkező dolog, szellemi alkotáshoz fűződő vagy egyéb vagyoni értékű jog – ideértve az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelést is – lehet.

A Gt. szerint a nem pénzbeli hozzájárulást szolgáltató tag a hozzájárulás szolgáltatásától számított öt évig köteles helytállni a gazdasági társaságnak azért, hogy a társasági szerződésben megjelölt érték nem haladja meg a nem pénzbeli hozzájárulásnak a szolgáltatás idején fennálló értékét.

1. számú melléklet

I. Az átalakulás technikai kérdései

1.) Az átalakulás kezdeményezése

Az átalakulást az igazgatóság vagy a tagok legalább 10 százaléka kezdeményezheti.

2.) Az igazgatóság feladata átalakulás kezdeményezése esetén

Az igazgatóság a tagi kezdeményezéstől az alapszabályban, illetve a szervezeti működési szabályzatban foglalt határidőn belül köteles összehívni a szövetkezet átalakulását előkészítő közgyűlést. (A hatályos Szvt. nem határozza meg, hogy hány napon belül kell az igazgatóságnak eleget tenni e kötelezettségének.)

Amennyiben az igazgatóság a kezdeményező, az előkészítő közgyűlést - a közgyűlés összehívásának általános szabályai szerint - bármely időpontra összehívhatja, de célszerű a mérleg fordulónapot (ld. alább) figyelembe venni.

A szövetkezeti tagokat már az előkészítő közgyűlés megtartása előtt célszerű tájékoztatni az átalakulással kapcsolatos minden lényeges kérdésről. Fel kell mérni, hogy várhatóan a tagok hány százaléka fog az átalakulás mellett dönteni. Az előkészítő közgyűlést csak azt követően célszerű összehívni, ha a felmérések szerint a tagság több mint kétharmada az átalakulás mellett dönt.

3.) Az előkészítő közgyűlés összehívása

Az előkészítő közgyűlést az igazgatóság hívja össze a Szvt., illetve az alapszabály általános szabályai szerint (az Szvt. szerint 15 nappal az ülést megelőzően ki kell küldeni a meghívókat).

4.) Az előkészítő közgyűlés résztvevői

Az előkészítő közgyűlésre kizárólag a szövetkezeti tagokat kell meghívni, az átalakított befektetői részjegy tulajdonosokat (régii külső üzletrész-tulajdonosok) nem.

5.) A meghívók kiküldése

Mind a közgyűlésekre (előkészítő és átalakulási), mind a társaság alakuló ülésére a meghívókat igazolható módon (pl. ajánlott küldeményként, kézbesítő könyvvel) célszerű megküldeni, illetve átadni.

6.) Az előkészítő közgyűlés határozatképessége

Az előkészítő közgyűlés akkor határozatképes, ha azon az összes tag legalább kétharmada jelen van.

7.) A képviselet rendje

A tag képviselő útján is gyakorolhatja tagsági jogait. Nem lehet képviselő az igazgatóság- és a felügyelő bizottság elnöke vagy tagja, valamint más, az alapszabályban meghatározott tisztséget betöltő személy, továbbá a könyvvizsgáló. A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni és a jelenléti ívhez kell csatolni. Egy képviselő a közgyűlésen több tag képviseletére is jogosult. Az alapszabály határozza meg az egy képviselő által képviselhető tagok számát, azonban az nem haladhatja meg a szervezetkezeti tagok 10 százalékát. Az alapszabály erre vonatkozó rendelkezése hiányában a képviselő csak egy tag képviseletére jogosult.

8.) Az igazgatóság tájékoztatási kötelezettsége az előkészítő közgyűlésen

Az igazgatóságnak tájékoztatnia kell a tagságot:

- az átalakulással elérni kívánt gazdasági célról, az ehhez szükséges eszközökről, a szervezetkezeti tagok és munkavállalók jövőbeni helyzetéről;
- a választott társasági formáról, illetve
- ismertetni kell az átalakulást indítványozók és az igazgatóság álláspontját.

9.) Az előkészítő közgyűlésen meghozandó döntések

Az előkészítő közgyűlésnek meg kell állapítania, hogy a szervezet tagjai egyetértenek-e az átalakulás szándékával, illetve, hogy a tagok közül ki kíván a jogutód szervezet tagjává (részvényesévé) válni. Amennyiben a tagok az átalakulás mellett döntenek, úgy az előkészítő közgyűlésnek döntenie kell az átalakulás formájáról (zrt., kft.).

Ezt követően az előkészítő közgyűlés kötelezi az igazgatóságot, hogy készítse el:

- a szervezet vagyonleltár-tervezetét és ennek alapján – meghatározott fordulónapra – az átalakuló szervezet vagyonmérleg-tervezetét, továbbá az átalakulással létrejövő gazdasági társaság nyitó vagyonmérleg-tervezetét.
- az átalakulás során létrejövő társaság alapszabályát, (társasági szerződését), valamint egy szabályzat-tervezetet a tagként (részvényesként) a jogutód szervezetben részt venni nem kívánó személyekkel való elszámolás módjáról.

Az előkészítő közgyűlésen független könyvvizsgálót is választani kell.

10.) A közgyűlésről távolmaradt tagokkal kapcsolatos eljárás

Azokat a tagokat, akik az előkészítő közgyűlésen nem voltak jelen, az igazgatóság nyolc napon belül köteles a közgyűlés határozatáról értesíteni és felhívni arra, hogy a tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül írásban nyilatkozzanak arról, hogy részt kívánnak-e venni az átalakulásban. Az értesítésnek tartalmaznia kell azt a figyelmeztetést, hogy aki

a nyilatkozatot határidőben nem teszi meg, azt a tagot az igazgatóság kizárja a tagok sorából. Amennyiben a kizárásra sor kerül, úgy ezek a tagok nem válnak a létrejövő társaság tagjává és velük is el kell számolni.

11.) A határozatok meghozatalához szükséges szavazati arány

A szövetkezet összes (nemcsak a jelenlévő) tagok kétharmados szótöbbséges határozata szükséges az átalakulásról szóló döntés meghozatalához. A többi kérdésben – az alapszabály eltérő rendelkezése hiányában – természetesen elegendő egyszerű szótöbbség is.

12.) Az átalakulásról szavazhat-e az a tag, aki nem rendelkezik befektetői részjeggyel csak a tagsági jogot megtestesítő (alap) részjeggyel?

Mivel a tagsági jogokat a részjegy testesíti meg, a tag szavazati joga nem korlátozható ebben az esetben sem.

13.) Eljárás abban az esetben, ha a tag részjegyének és befektetői részjegyének együttes összege nem éri el kft. esetében a százezer forintot, illetve rt. esetében az rt. alapszabályában foglalt legkisebb címletet

Ezek a tagok közös tulajdonú kft. üzletrészt, illetve részvényt szereznek. Arra is van lehetőség, hogy ezek a tagok részjegyüket kiegészítsék a társasági szerződésben, (rt. alapszabályában) foglalt legkisebb kötelező mértékre (címletre).

14.) Az igazgatóság feladatai az előkészítő közgyűlés után

Amennyiben az előkészítő közgyűlés az átalakulás mellett döntött, úgy az igazgatóságnak el kell készítenie:

- a.) a vagyonelejtár-, illetve vagyommérleg tervezetet,
- b.) az átalakulási tervet,
- c.) a társasági szerződés (alapszabály) tervezetét,
- d.) össze kell hívni a szövetkezet átalakulási, illetve a társaság alakuló közgyűlését,
- e.) az átalakulás elhatározásáról tájékoztatni kell a szövetkezetnél működő munkavállalói érdek-képviselői szerveket (amennyiben van ilyen).

ad. a) Az előkészítő közgyűlésen hozott döntések alapján (tervezet fordulónapja, vagyoneértékelés, vagy könyv szerinti értéken történő átalakulás) össze kell állítani a számviteli törvény előírásainak megfelelő tervezeteket, amelyeket még a második közgyűlés elé történő beterjesztés előtt független könyvvizsgálóval véleményeztetni kell. A korábbi szabályoktól eltérően itt nem előírás a teljes vagyon, a szabad saját tőke felosztása, maradhat jegyzett tőkén felüli vagyon, részleges átalakulás sem jöhet szóba. A be nem lépők vagyonehányada és a közösségi alap pedig a saját tőkében már nem szerepelhet.

A vagyommérleg-tervezet és mellékletei elfogadásáról a szövetkezet közgyűlése a második (átalakulási) közgyűlésén határoz. A vagyommérleg-tervezet közgyűlés elé terjesztését meg

előzően a közösségi alap elszámolásának helyességét és átadását ellenőriznie kell a közgyűlés által felhatalmazott országos szövetkezeti szövetségnek. A mérleg fordulónapja az erről döntő közgyűlés időpontjánál korábbi is lehet, de a közgyűlés által meghatározott időpont nem lehet későbbi, mint az átalakulási kérelem cégbírósághoz való benyújtását követő kilencvenedik nap, illetve nem lehet korábbi, mint a cégbejegyzés napja. Amennyiben a fordulónap a második közgyűlés, az átalakulásról szóló döntés napját legfeljebb hat hónappal előzi meg, az azonos fordulónappal készített éves beszámoló mérlege is elfogadható a vagyonomérleg-tervezet alapjaként.

A vagyonomérleg-tervezet adatai és a vezető tisztségviselők előterjesztése alapján meg kell határozni a jogutód gazdasági társaság tagjait (részvényeseit) a tervezett jegyzett tőkéből megillető hányadot, és ugyancsak meg kell állapítani a jogutód gazdasági társaságban tagként (részvényesként) részt venni nem kívánó személyeket megillető vagyonhányadot, továbbá ennek kiadási módját.

Az elszámolás során a szövetkezettől megváló tag, illetve az átalakított befektetői részjegy tulajdonosok járandóságát úgy kell megállapítani, hogy az a jogelőd szövetkezet jegyzett tőkéjéhez viszonyított vagyoni hozzájárulásuk arányához igazodjon. Vagyis a tagot (az átalakított befektetői részjegy tulajdonosát) ugyanilyen arányban illeti meg a szövetkezet saját tőkéjéből ráeső rész. Nincs helye viszont a jogosultak részére vagyonkiadásnak, ha a jogelőd vagyonomérleg-tervezet szerinti saját tőkéje nulla vagy negatív. Ez előfordulhat a közösségi alap kivezetése miatt, vagy veszteséges gazdálkodásból is adódhat, de ilyen esetekben már az átalakulás is megkérdőjelezhető!

ad. b) Az átalakulási terv

Átalakulási tervet kell készíteni, ha az átalakulás eredményeként létrejövő gazdasági társaság vagyonomérleg-tervezete a szövetkezet vagyonomérleg-tervezetétől eltér. Az eltérés oka lehet az átalakulás alkalmával belépő új tagok (részvényesek) vagyoni hozzájárulása, vagy a jogutód gazdasági társaságban részt venni nem kívánó szövetkezeti tagra (átalakított befektetői részjegy tulajdonosra) jutó vagyonhányad. Átalakulási tervet kell készíteni továbbá, ha az átalakulással érintett gazdasági társaság számviteli törvény szerinti beszámolójának mérlegében kimutatott eszközeit és kötelezettségeit átértékeli. Az átalakulási tervben fel kell tüntetni a tőkeszerkezet átrendezésének okait és megvalósításának módját. Átalakulási tervet a fentiekén túl akkor is lehet, illetve kell készíteni, ha azt a vezető tisztségviselők az átalakulási döntés meghozatalának megkönnyítése, vagy a szövetkezeti tagok az átalakulás zökkenőmentes előkészítése érdekében szükségesnek látják. Az átalakulási tervet az átalakuló szövetkezet elnöke írja alá.

ad. c) A társasági szerződés (alapszabály) tervezete

A társasági szerződés (alapszabály) tervezetét a társasági törvény előírásai szerint kell elkészíteni.

ad. d) Az átalakulási közgyűlés összehívása

Sem a Szvt., sem a társasági törvény nem határozza meg, hogy az előkészítő közgyűlést követően mikor kell összehívni az átalakulási közgyűlést. Van viszont egy speciális szabály a Gt-ben, miszerint a vagyonszámvetés-tervezet fordulónapjától az átalakulási döntés meghozatalának időpontjáig nem telhet el hosszabb idő, mint három hónap, tehát az átalakulási közgyűlés napjának meghatározásakor ezt figyelembe kell venni. Abban az esetben, ha a második közgyűlés időpontja június 30-át megelőzi, az ún. hat hónapos (lásd előbb) szabály is alkalmazható.

Ad.d/1) Az átalakulási közgyűlés résztvevői

Az átalakulási közgyűlésre a szervezetek valamennyi tagját meg kell hívni vagyis azokat is, akik bejelentették, hogy nem vesznek részt a gazdasági társaságban. Az átalakított befektetői részjegy tulajdonosokat az átalakulási közgyűlésre sem kell meghívni.

Ad d/2) Határozatképesség és szavazati arány az átalakulási közgyűlésen az átalakulásról szóló határozat elfogadásához

A közgyűlés akkor határozatképes, ha az összes tag – nemcsak a jelenlévő tagok – kétharmada jelen van és ugyanilyen arány kell az átalakulásról szóló határozat elfogadásához.

15.) Az átalakulásról szóló határozat

A.) Szövetkezet korlátolt felelősségű társasággá történő átalakulása esetén az átalakulási határozatnak tartalmaznia kell:

- a) az átalakulást kezdeményező szövetkezet és a létrejövő társaság nevét, székhelyét,
 - b) az átalakuló szövetkezet vagyonszámvetését,
 - c) a társaság vagyonának, illetőleg jegyzett tőkéjének értékét,
 - d) a társasági szerződés lényegi tartalmi elemeit,
 - e) az átalakulás időpontját,
 - f) a társaság vezető tisztségviselőinek nevét és lakóhelyét, valamint
- g) az egyes tagokat megillető törzsbetét összegének meghatározását.

B.) Szövetkezetnek részvénytársasággá történő átalakulása esetén az átalakulási határozatnak a fenti a)-c), valamint e)-f) pontjaiban foglaltakon kívül tartalmaznia kell:

- a) a szövetkezet vagyonszámvetése alapján az egyes tagok vagyoni hozzájárulására jutó saját tőke értékét és az annak megfelelő részvény névértékét;
 - b) a részvények számát, névértékét;
 - c) az egyes részvényfajták ismertetését;
 - d) az alapszabály lényegi tartalmát;
-

e) a felügyelő bizottság tagjainak nevét és lakóhelyét, valamint a könyvvizsgálónak az adatait.

16.) Az átalakulási közgyűlést követően mikor lehet megtartani az rt. alakuló közgyűlést, illetve a kft. alakuló taggyűlést?

Akár az átalakulási közgyűlést követően nyomban meg lehet, sőt célszerű megtartani a társaság alakuló ülését.

17.) Milyen szabályokat kell alkalmazni a társaság alakuló ülésre?

A Gt. szabályait kell alkalmazni.

18.) A kft, rt. alakuló ülésének meghívottai, illetve résztvevői

Az alakuló ülésekre már csak a társaságba belépő tagokat (részvényeseket) kell meghívni.

19.) A meghívóhoz csatolandó iratok

A meghívóhoz csatolni kell:

- a társasági szerződés (alapszabály) tervezetét,
- a vagyonmérleg tervezeteket.

A társasági szerződés (alapszabály) minden kft. tag (részvényes) által történő aláírásának hiánya megakadályozza az átalakulási dokumentumok cégbírósághoz történő benyújtását, ezzel magát az átalakulást is. A Gt. is lehetővé teszi, hogy a társaság tagjai meghatalmazással képviselthessék magukat a társaság ülésein. Amennyiben a társaságba tagként belépők nem tudnak az alakuló ülésén részt venni, úgy írásbeli meghatalmazással, amelyet vagy közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni, képviselthetik magukat. A képviselet természetesen a társasági szerződés aláírására is kiterjedhet.

A határozatképesség érdekében ezért célszerű az ülés meghívójához mellékelni egy meghatalmazást. A meghatalmazott személy kiválasztásánál figyelemmel kell lenni a Gt. vonatkozó rendelkezéseire, amely szerint a társaság tisztségviselői (kft. esetén az ügyvezető, a felügyelő bizottság tagjai, a cégvezető és a könyvvizsgáló; rt. esetén a könyvvizsgáló, illetve az alapszabály eltérő rendelkezése hiányában az igazgatóság tagja, illetve a vezérigazgató, a cégvezető, a részvénytársaság vezető állású munkavállalója és a felügyelő bizottság tagja) nem lehet meghatalmazott. A meghatalmazásnak nem csak az alakuló ülésre, hanem a társasági szerződés (alapszabály) aláírására is ki kell terjednie.

20.) Az átalakulás során létrejött gazdasági társaság törzstőkéje (alaptőkéje)

Az alaptőke (törzstőke) a társaság alapításában résztvevők részjegyének és befektetői részjegyének értékéből és az új tagok (részvényesek) vagyoni hozzájárulásából tevődik össze.

Annak sincs akadálya, hogy a szövetkezet felajánlja az átalakított befektetői részjegy tulajdonosoknak is, hogy belépjenek a társaságba. Természetesen ebben az esetben velük nem kell elszámolni, és a társaság alakuló ülésére őket is meg kell hívni.

21.) A létrejövő társaság tagjainak törzsbetétje (részvénye)

A megalakuló társaság tagjai, a tulajdonosok a részjegyben, befektetői részjegyben kifejezett névérték helyett társasági tulajdoni hányadot, vagyis kft. üzletrészt, részvényt kapnak.

22.) Mi történik, ha a jegyzett tőke nem éri el a Gt-ben meghatározott legkisebb összeget?

A Gt. szerint kft. esetében a jegyzett tőke legkisebb mértéke ötszázezer forintot, rt. esetében 5 millió.

Ha az átalakulás során létrejövő gazdasági társaság vagyonszerkezet szerinti saját tőkéje nem éri el a jegyzett tőke társasági törvényben meghatározott legkisebb összegét, vagy a jogutód társasági szerződés-tervezetében meghatározott jegyzett tőke összegét, az átalakulást meghiúsultnak kell tekinteni, kivéve, ha a jogutód gazdasági társaság tagjai (részvényesei) az átalakulás érdekében maguk vagy harmadik személyek bevonásával – az átalakulási okirattervezetek megfelelő módosítása mellett – a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig a különbözetet a társaság rendelkezésére bocsátják.

23.) A társaságba be nem lépő tagoknak (átalakított befektetői részjegy tulajdonosoknak) a szövetkezet tartozásaiért fennálló felelőssége

Az átalakulás során a szövetkezettől megváló tagok (és – bár a törvény erről nem rendelkezik – nyilván az átalakított befektetői részjegy tulajdonosok - a tagsági jogviszonyuk megszűnésekor kifizetett járandóság erejéig öt évig felelnek a jogelőd szövetkezetnek a jogutód által nem fedezett és a tagsági jogviszonyuk megszűnése előtt keletkezett tartozásaiért.

III. Átalakulás utáni feladatok

1.) Az átalakulás közzététele

Az átalakulás tényét a társasági szerződés aláírását követő nyolc napon belül a Céglapban két egymást követő lapszámban közzé kell tenni. A közleménynek tartalmaznia kell az átalakuló szövetkezet cégnevét, székhelyét és cégjegyzékszámát, a létrejövő gazdasági társaság formáját, cégnevét és székhelyét, a létrejövő gazdasági társaság társasági szerződése megkötésének napját, az átalakuló szövetkezet és a létrejövő gazdasági társaság vagyonszerkezetének legfontosabb adatait, így különösen a saját tőke, illetve a jegyzett tőke összegét, valamint a mérlegfőösszeget, a létrejövő gazdasági társaság főtevékenységét, a létrejövő gazdasági társaság vezető tisztségviselőinek nevét és lakóhelyét, a hitelezőknek szóló felhívást.

2.) Hitelezői igények bejelentése

Az átalakulás az átalakuló gazdasági társasággal szemben fennálló követeléseket nem teszi lejárttá. Azok a hitelezők, akiknek az átalakuló szövetkezettel szemben fennálló, le nem járt követelései az átalakulásról hozott döntés első közzétételét megelőzően keletkeztek, követeléseik erejéig az átalakuló szövetkezettől a döntés második közzétételét követő harmincnapos jogvesztő határidőn belül biztosítékot követelhetnek.

3.) Cégbírósági bejegyzés

A szövetkezet átalakulását a létesítő okirat (kft. társasági szerződés, rt. alapszabály) elfogadásától számított hatvan napon belül kell bejelenteni a szövetkezet székhelye szerint illetékes cégbíróságnak. Ezzel egyidejűleg kérni kell a szövetkezet törlését is. A cégbíróság a szövetkezetet – a jogutódra történő utalással – törli, egyúttal a jogutód társaságot a cégjegyzékbe bejegyzi.

2. számú melléklet

Részvényfajták

Szövetkezet kizárólag zártkörűen működő részvénytársasággá alakulhat át.

A zrt. az alapszabályában foglaltaknak megfelelően bármely – az öt részvényfajtába tartozó – részvényt kibocsáthat. Ezek a következők:

- a) törzsrészvény,
- b) elsőbbségi részvény,
- c) dolgozói részvény,
- d) kamatozó részvény,
- e) visszaváltható részvény.

Ad. a) Törzsrészvény

Törzsrészvénynek minősül a b-e) pontban fel nem sorolt valamennyi részvény.

Az rt. által kibocsátott törzsrészvények névértéke összegének mindenkor meg kell haladnia a részvénytársaság alaptőkéjének a felét.

Ad. b) Elsőbbségi részvény

Az rt. alapszabálya az elsőbbségi részvényfaján belül

b/1) osztalékelsőbbséget,

b/2) a részvénytársaság jogutód nélkül történő megszűnése esetén a felosztásra kerülő vagyonból történő részesedési elsőbbséget (likvidációs hányadhoz fűződő elsőbbség),

b/3) a szavazati joggal összefüggő elsőbbséget,

b/4) vezető tisztségviselő vagy felügyelő bizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbséget, valamint

b/5) elővásárlási jogot,

b/6) külön törvényben meghatározott egyéb elsőbbségi jogot

biztosító részvényosztályt határozhat meg.

Az alapszabály rendelkezhet olyan elsőbbségi részvény kibocsátásról, amely az elsőbbségi jogosultságok közül egyidejűleg többet testesít meg.

A b/1), b/3) és b/5) pontban, valamint a fenti bekezdésében meghatározott elsőbbségi részvényhez kapcsolódó szavazati jogot az alapszabály korlátozhatja vagy kizárhatja, ennek hiányában az elsőbbségi részvényhez fűződő szavazati jog – a 2/b3) pontban foglalt részvény kivételével – a részvény névértékének megfelelően kerül megállapításra.

Ad. b/1) Az osztalékelsőbbséget biztosító részvény a részvényesek között felosztható adózott eredményből a más részvényfajtába, illetve részvényosztályba tartozó részvényeket megelőzően, illetve azoknál kedvezőbb mértékben jogosít osztalékra.

Ad. b/2) A szavazatelsőbbbségi jogot biztosító részvény alapján a részvényes az alapszabályban meghatározott mértékű többszörös szavazati jogot gyakorolhat. Az egy részvényhez kapcsolódó szavazati jog azonban nem haladhatja meg a részvény névértékéhez igazodó szavazati jog tízszeresét.

Ad. b/4) A vezető tisztségviselő kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvény alapján a részvényesek jogosultak az igazgatóság, illetve a felügyelő bizottság egy vagy több tagjának, de legfeljebb az igazgatósági tagok egyharmadának a kijelölésére, akik ez által az igazgatóság tagjává válnak. Az elsőbbségi részvényesek jogosultak az általuk kijelölt igazgatósági tag visszahívására is. (Vezető tisztségviselő kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvény nem bocsátható ki, ha a részvénytársaságnál az igazgatóság jogkörét vezérigazgató gyakorolja.)

Ad b/5) Az elővásárlási jogot biztosító részvény esetén a részvényest a részvénytársaság által kibocsátott, adásvétel útján átruházni kívánt részvényekre elővásárlási jog illeti meg.

Az Rt. alapszabálya rendelkezhet olyan elsőbbségi részvény kibocsátásáról, amely az elsőbbségi jogosultságok közül egyidejűleg többet testesít meg.

Részvény-csere

Az alapszabály rendelkezhet olyan elsőbbségi részvényosztályba tartozó részvénytársaság kibocsátásáról, amelynek részvényeit a részvényes vagy a részvénytársaság kérésére az alapszabály előírásainak megfelelően, más elsőbbségi részvényosztályba tartozó részvényre vagy törzsrészvényre kell átcserelni.

Ad. c) Dolgozói részvény

Az Rt-nél foglalkoztatott munkavállalók számára – ingyenesen vagy kedvezményes áron – dolgozói részvény bocsátható ki. A részvénytársaság olyan dolgozói részvény kibocsátásáról is határozhat, amely a részvényesek között felosztható adózott eredményből – az osztalékelsőbbséget biztosító részvényt követően – a más részvényfajtába, illetve részvényosztályba tartozó részvényeket megelőzően jogosít osztalékra. Alapszabály rendelkezhet olyan dolgozói részvény kibocsátásáról is, amely vezető tisztségviselő kijelölésére vonatkozó elsőbbségi jogot is megtestesít.

Ad. d) Kamatozó részvény

Az alapszabály rendelkezéseinek megfelelően az alaptőke tíz százalékát meg nem haladó mértékben előre meghatározott mértékű kamatra jogosító részvény is forgalomba hozható.

Ad. e) visszaváltható részvény

A közgyűlés az alaptőke tíz százalékát meg nem haladó mértékben olyan részvény kibocsátásáról is határozhat, amely alapján a kibocsátandó részvényre a részvénytársaságot vételi jog vagy a részvényest eladási jog illeti meg, az alapszabályban meghatározott feltételek szerint. Kibocsátható olyan visszaváltható részvény is, amely mind a vételi, mind az eladási jogot megtestesíti.

Fentiekén kívül a részvénytársaság átváltoztatható kötvényt és jegyzési jogot biztosító kötvényt is kibocsáthat.

3. számú melléklet

Szövetkezet alapítása, a szövetkezet-alapítás feltételei

Szövetkezetet legalább hét alapító tag, részjegy jegyzésének kötelezettségével alapíthat. Az alapítók belföldi és külföldi természetes személyek, jogi személyek, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok is lehetnek. A jogi személyek és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság tagok száma együttesen sem haladhatja meg a taglétszám felét. A szövetkezetbe tilos tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni.

A szövetkezet alakuló közgyűlése

A szövetkezet alapítását az alapító tagok részvételével tartott alakuló közgyűlés határozza el. Az alakuló közgyűlés főbb feladatai: kimondja a szövetkezet megalakulását, elfogadja az alapszabályt, megválasztja a tisztségviselőket (dönt az ügyvezető elnök személyéről, illetve az igazgatóság elnökéről és tagjairól, továbbá a felügyelő bizottság elnökéről és tagjairól). Megválasztja a szövetkezet könyvvizsgálóját, ha annak működése a számviteli törvény vagy az alapszabály rendelkezései szerint kötelező, illetve megállapítja a fent felsorolt tisztségviselők díjazását.

A szövetkezet alakuló közgyűlése a határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza, az alapszabály elfogadásához azonban valamennyi alapító tag egyetértő szavazata kell. Az alakuló közgyűlés szavazatait nyílt szavazással hozza meg, az igazgatóság elnökének, tagjainak (ügyvezető elnökének) és a felügyelő bizottság tagjainak megválasztása azonban titkos szavazással történik.

A szövetkezet alapszabálya

Az alapszabályt közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett okiratba kell foglalni.

Az alapszabály a szövetkezet szervezetének, működésének és gazdálkodásának alapokmánya. Az alapszabálynak tartalmaznia kell: a szövetkezet célját; a cégnevet, székhelyét, főtevékenységét; a részjegy névértékét, azok számát, a részjegytőke nagyságát. Az alapszabálynak tartalmaznia kell a szövetkezet tagjainak jogait és kötelezettségeit is, továbbá rendelkezni kell a szövetkezet szervezetére, azok működésére és a közösségi alapra vonatkozó szabályokról is.

A szövetkezet alapszabálya határozza meg a közgyűlés hatáskörét, összehívásának módját, a szavazati jog gyakorlásának feltételeit és módját, az igazgatóság létszámát, hatáskörét, az első igazgatóság elnökének és tagjainak nevét és lakóhelyét; az első felügyelő bizottság elnökének és tagjainak nevét és lakóhelyét; a szövetkezet működésének időtartamát, ha határozott időre alapítják, illetve a kilépés bejelentésének feltételeit.

A szövetkezet alapszabálya rögzíti a szövetkezet képviselőjének és cégjegyzésének módját; a tagfelvétel és kizárás szabályait; a pótbefizetés és a tagi kölcsön feltételeit, illetőleg a befektető tagra vonatkozó szabályokat, valamint a szövetkezet és a tag gazdasági együttműködésére vonatkozó feltételeket.

Szövetkezet alapítás: a szövetkezet nyilvántartásba vétele

A szövetkezet alapítását az alapszabály elfogadásától számított 30 napon belül be kell jelenteni a szövetkezet székhelye szerint illetékes megyei (adott esetben: fővárosi) törvényszékhez, mint cégbírószághoz. A szövetkezet a cégbejegyzés iránti kérelem benyújtását követően végezhet gazdasági tevékenységet.

A szövetkezet részjegytőkéjének rendelkezésre bocsátása a szövetkezet alapítás során

A részjegy pénzbeli ellenértékének alapításkori hányadát a bankszámlára történő befizetéssel, az alapítást követően pedig házipénztárba vagy bankszámlára való befizetéssel kell teljesíteni.

A tagok a részjegytőke alapszabályban meghatározott mértékét, de legalább harminc százalékát az alapítást követő 8 napon belül kötelesek befizetni, illetőleg a nem pénzbeli hozzájárulás teljes egészét szolgáltatni kell. A szövetkezetet csak a befizetési (szolgáltatási) kötelezettség teljesítését követően szabad bejegyezni. Aki e kötelezettségét határidőben nem teljesíti, nem válhat a szövetkezet tagjává. A cégbejegyzés során e személyt figyelmen kívül kell hagyni. A szövetkezet a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre.

Ha a bíróság a szövetkezet bejegyzési kérelmét jogerősen elutasítja, a szövetkezet köteles a gazdasági tevékenységét megszüntetni. A tagok a szövetkezet jogutód nélküli megszűnésére irányadó szabályok szerint kötelesek helytállni.

Ha valamely tevékenység folytatását jogszabály hatósági engedélyhez köti, a szövetkezet e tevékenységét csak az engedély birtokában kezdheti meg, illetve végezheti.

Képesítéshez kötött tevékenységet, ha jogszabály kivételt nem tesz, szövetkezet csak akkor folytathat, ha e tevékenységben személyesen közreműködő tagjai, munkavállalói, illetve a szövetkezettel kötött tartós polgári jogi szerződés alapján a szövetkezet javára tevékenykedők között legalább egy olyan személy van, aki a jogszabályokban foglalt képesítési követelményeknek megfelel.

Azok, akik a cégbejegyzés megtörténte előtt saját nevükben, de a szövetkezet javára eljárak, korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a vállalt kötelezettségeikért. A felelősség kizárása vagy korlátozása harmadik személlyel szemben hatálytalan.

4.sz melléklet

A szövetkezetek szervezeti változásainak adózási és számviteli kérdései

Összeállításunknak ebben a részében a jogi eljárási szabályoktól elkülönítve ismertetjük a szervezeti változásokkal kapcsolatos adózási és számviteli szabályokat, kiemelve a közösségi alapra előírt szabályokat. Ahol szükséges, ott kitérünk a korábbi és a ma hatályos szabályok eltéréseire.

1. Az átalakulás fontosabb adózási és számviteli szabályai

A szövetkezeti törvény általánosan, megfogalmazza - törvény eltérő rendelkezése hiányában - az átalakulás adó és illetékmentességét. Ez azt jelenti, hogy

- nem áll be az áfa törvényben az értékesítéshez, a szolgáltatás nyújtásához fűződő joghatás az átalakulásra és a közösségi alap átadására sem,
- a társasági adó kedvezményezett átalakulási szabályai a szövetkezetekre, jogutódokra alkalmazhatók. (Olyan formaváltásról van szó, amelyben a tagok személye és az őket megillető részesedés értéke változatlan.)
- az illetékmentesség a társasági adó szerinti kedvezményezett átalakulásokra, valamint a közösségi alap, mint eszköz jogszabály alapján történő átadására szintén biztosított.

Fontos eltérés a korábbi szabályoktól, hogy az átalakulásnak nem feltétele a teljes vagyon felosztása. A tagok, tulajdonosok tehát csak a részjegy, befektetői részjegy névértékének megfelelő részesedést kaphatnak a létrejövő társaságban (legfeljebb a kerekítések miatt lehet minimális eltérés) és így Szja. kötelezettség sem keletkezik az áttérés során az üzletrészek árfolyamértékének átkonvertálása miatt. (Igaz viszont, hogy az áttéréskor többféle eredetű üzletrészből keletkezhetett egy adott névértékű befektetői részjegy, amely azonos értékű társasági részesedéssé alakul. Ennek elidegenítéskor lehet jelentősége, az árfolyamnyereség és az ehhez kapcsolódó, ma 14%-os Eho miatt.)

Fontos eltérés még, hogy az átalakulásban részt nem vevő, a jogutód társaságba tagként be nem lépő személyekkel a tulajdonosi névértékkel és a szabad saját tőke rájuk eső hányadával (a továbbiakban: vagyonnövekmény) el kell számolni. A kiadást pedig a cégbejegyzést követő 30 napon belül (korábban az átalakulás időpontja volt) kell rendezni, de az erről szóló megállapodásban akár későbbi időpont is megjelölhető. A névértéket meghaladó összeg Szja. köteles, az árfolyamnyereség szabályai szerint és ennek eho kötelezettsége 14%. Ebben az esetben nem szabad megfeledkezni a kifizetői levonási kötelezettségekről .

Fontos emellett, hogy a jogutódhoz átvihetők a jogelődnél is kimutatott jegyzett tőkén felüli tőkeelemek, mert nem feltétel a vagyonfelosztás, sőt, ma már nem is lehetséges. A lekötött tőketartalékokat (a közösségi alap kivételével) a lekötési feltételek szerint kell továbbvinni.

Fontos még, hogy a közösségi alap nem lehet a vagyonmérleg-tervezet szerinti saját tőkében, azt már a jogelődnél, a rendező tételek között (ez nem könyvelési tétel, lásd később) át kell vezetni a kötelezettségek közé, mert a cégbejegyzés után át is kell adni.

2. Az átalakulás számviteli lépései

2./a) Előkészítő közgyűlés

Ezen dönteni kell:

- Az átalakulás szándékáról, a társasági formáról és (már előzetesen is) fel kell mérni a belépők szándékát, amely az elszámolásokhoz szükséges.
- Meg kell határozni a vagyonmérleg-tervezetek fordulónapját. Mégpedig a Gt. három, vagy hat hónapos szabályai alapján. (A közgyűlés második időpontja szerint, amelynél három hónappal lehet korábbi a fordulónap, vagy pedig az éves beszámoló mérlege is elfogadható alapként, ha az a második közgyűlést hat hónappal előzte meg. Utóbbi esethez természetesen elfogadott beszámoló kell.)
- Meg kell választani az átalakulás könyvvizsgálóját és meg kell határozni az egyéb vezetői (tervezetek, leltárok, okiratok elkészítése) feladatokat. Dönteni kell továbbá a vagyonértékelésről, vagy annak elhagyásáról (vagyis a könyv szerinti értéken történő átalakulásról) a tervezetek összeállításához.
- Az elfogadott döntés alapján pedig el kell készíteni a második közgyűlés elé terjeszhető, független könyvvizsgáló által már véleményezett tervezeteket.

2./b) Átalakulásról döntő közgyűlés

A beterjesztett dokumentumok alapján a közgyűlés dönt:

- Az átalakulásról, elfogadva a tervezetek számszerű adatait.
 - Dönt a be nem lépőket illető vagyonhányadról és ennek kiadási módjáról.
 - Meghozza a megfelelő eljárásjogi döntéseket, és ha ez szükséges, határoz a közösségi alap átadásának módjáról.
 - A cégbejegyzés utáni feladatok (végleges vagyonmérleg, nyitás, stb.) végrehajtása után a jogutód megkezdi jogszerű működését.
-

3./ A közösségi alappal, vagyoneértékeléssel kapcsolatos egyéb lehetőségek

Legfőbb probléma itt az alap átadása, különösen ha az jelentős mértékű. Sokszor ez még az átalakulást is akadályozza, emiatt a szövetkezetek inkább a további működés fenntartásával, a vagyoni viszonyok más formában történő átstrukturálásában gondolkodnak, vagyis abban, hogy a vagyont más módon működtetik társasági formában. A szövetkezet így nem szűnik meg, csupán az eszköz oldalon részesedés jelenik meg a létrehozott, vagy már meglévő társaságokban.

Fontos kiemelni, hogy a közösségi alap nem eszköz! A közösségi alap, mint a lekötött tartalék része, tőkekategória, de konkrét eszközökhöz nem köthető. Ha tehát arra gondolunk, hogy adott esetben egy elhanyagolt majorságot, mint ingatlant, felértékelünk a működőképes gépek helyett, vagy mellettük, tévedhetünk, főleg, ha ezt egy megfelelő, bejegyzett szakértő által adott vélemény nem támasztja alá.

Ugyanitt azt is meg kell jegyeznünk, hogy önmagában a vagyoneértékelés nem a közösségi alap átértékelését jelenti, mert az ugyanis nem értékelhető át! Apport esetén pedig szintén nem, mert nem formaváltás történik, sőt, vagyoneértékelés sem, a szövetkezet marad, a közösségi alap összegében itt sem változik. Fontos viszont, hogy adott mérlegben az alapot „megtölthető” eszközök reális piaci értéke már nem tehető kérdésessé. Vagyis, ha az adott eszközök ma a piacon többet érnek, mint a könyv szerinti érték, akkor (pl. a majorság, ha mégis többet ér és ezt egy, vagy több ingatlanszakértő is alátámasztja) talán érdemes ezen gondolkodni. Öncélúan viszont nem szabad! Vagyis reálisan fel kell azt mérni, hogy érdemes lehet-e a vagyoneértékelés, vagy nem, amit csak helyileg lehet eldönteni.

4./ Kérdések és válaszok az átalakulással kapcsolatban

Hogyan, mikor és mit kell, illetve célszerű átadni a létrehozott szövetkezetnek a közösségi alap (a továbbiakban: KA) fejében?

Az átadásra kizárólag gazdasági társasággá történő átalakulás, vagy végelszámolás esetén kerülhet sor, működő szövetkezetnél nem lehetséges.

Az átadás csak az alapszabályban nevesített szövetkezet, vagy szövetség részére történhet, más szervezet (pl. önkormányzat, NFA) nem jöhet szóba.

Az alap átadásának helyességét és átadását az alapszabályban kijelölt országos szövetség ellenőrzi a vagyommérleg-tervezet, végelszámolási zárómérleg közgyűlés elé terjesztése előtt. Az átvevő az átadott alap összegét köteles a lekötött tartalékon belül kimutatott közösségi alapba helyezni és az Szvt. szerint felhasználni.

Az átadás - a hitelezőkkel való elszámolás után - pénzben, és/vagy eszközben egyaránt történhet, ha az átadó és átvevő erről megállapodik. Célszerű, hogy az átadott eszközérték az alap értékével egyezzen, mert eltérés esetén a különbözetet pénzben rendezni kell. (Lásd 233/2010/Szt. 38. § (9)/ISZ számviteli kérdés, amely a MOSZ honlapján is megtalálható.) Átalakulásnál célszerű, ha a működőképes eszközök a szövetkezet jogutódjánál maradnak, de

ez esetben valószínűsíthető, hogy az átvevő pénzre tart igényt. Végelszámolásnál a működőképesebb eszközök átvétele is nagyobb eséllyel jöhet szóba, de mindenképpen meg kell állapodni, de amit lehet, célszerű értékesíteni.

Mivel az átadásra a cégbejegyzés után kerülhet sor, erről is meg kell állapodni és a vagyonszerűség-tervezet saját tőkéjéből az alapot át kell rendezni a kötelezettségek közé. Az eszközök elkülönítése a tervezetben ekkor még nem szükséges, de éppen emiatt szükséges, a viták elkerülése érdekében a megállapodás, amelyben az átadás bejegyzés utáni határideje is szerepel.

Ha átvitték a közösségi alapot egy szervezetbe, akkor hogyan lehet kapcsolatot létrehozni a szervezetnek az átalakulással létrejött társasággal?

Az alapot működtető szervezet és a jogutód társaság között többféle kapcsolat (egyidejűleg is) létrejöhet. Lehetséges akár a kettős tagság, tulajdonlás, és/vagy a működtetés érdekében kötött bérleti jogviszonyok is. Az alapot átvevő, előzetesen létrehozott szervezetet alapíthatták az eredeti, átalakuló szervezet tagjai is, maradván emellett a társaságban. Annak sincs akadálya, hogy az új szervezet tagjai a jogutódnál is tulajdonosokká váljanak, vagy tulajdoni hányadukat növeljék. Az is lehetséges, hogy a szervezettől a társaság bérli az alap fejében átvett eszközöket és ezek a megoldások önállóan, vagy együttesen is kivitelezhetők.

A vagyoneértékelés szabályai átalakulás, illetve társaság-alapítás esetén. Mikor célszerű, mikor nem, hogyan hat a vagyoneértékelés a KA-ra. A vagyoneértékelés elszámolási szabályai.

Átalakulás esetén a vagyoneértékelés lehetőség, amelyről már az előkészítő közgyűlésen dönteni kell. Ha viszont a társaságba be nem lépő személyek járandóságát a szervezet piaci értéken kívánja megállapítani, akkor a vagyoneértékelést végre kell hajtani, amely meglehetősen költséges eljárás, emiatt mi ezt a megoldást nem javasoljuk. Célszerű akkor lehet, ha a valós piaci értékviszonyok lényegesen eltérőek a könyv szerinti értékektől és az átalakulás emiatt akadályozott. Ilyen akadály lehet a jogelőd minimális, vagy negatív saját tőkéje, amellyel nem jöhet létre jogutód, de gondot jelenthet a közösségi alap magas összege is, ha az eszközfedezetek könyv szerinti értéke a valós piaci értéknél alacsonyabb. Fontos megjegyeznünk, hogy az értékeléshez bejegyzett szakértők szükségesek! Önmagában a közösségi alapra az átéértékelés nem hat, annak összege marad, az eszközök között pedig nincs, nem is lehet nevesítve az, hogy egy adott eszköz, akár gép, vagy tenyészállat közösségi célú, ezekről az átadás miatt kell megfelelően megállapodni. Az elszámolás végülis a bejegyzés után történik. Az értékelési különbözetelek a tervezetekben jelennek meg a külön oszlopokban, de nem könyvelési tételek. A cégbejegyzést követően a végleges vagyonszerűség adatai alapján történik meg a nyitás a jogutódnál és ekkor kell az adózási, számviteli kérdéseket rendezni. Mivel az átalakulás formaváltás, így az megfelel a társasági adóban a kedvezményezett átalakulásra vonatkozó előírásoknak is, így illetékvonzata nincs, de megjegyezzük, hogy bonyolult adózási és számviteli nyilvántartást eredményez.

Alapításnál nincs általános vagyoneértékelés, az apport értéke társasági jogi kérdés, amelynél adottak a felelősség viszonyok is. Az elszámolásának eredményvonzata lehet és a társaságnál illetékköteles.

Milyen adóvonzata van, ha a tag magasabb értéket kap az átalakulás, társaság-alapítás (befektetői részjegy- társasági részesedés csere) esetén?

A különbséget az árfolyamnyereség szabályai szerint adózik és 14%-os Eho terheli.

Tagi kölcsön szabályai átalakulás estén (meg kell szüntetni vagy tovább lehet vinni)? Milyen adóvonzata van?

Megszüntetni nem kötelező, de az Szja. alkalmazásában az átalakulás után már nem minősül kamatjövedelemnek, hanem egyéb jövedelem. Az ún. továbbviteli szabály több éves, azok a tagi kölcsönök már kifutottak. A szövetkezeti speciális szabályok pedig társaságokra nem vonatkoznak.

Hogyan adózik átalakulás után az életjáradék (az életjáradékért felvásárolt szövetkezeti üzlet-részek kapcsán)?

A szabály az akkor megkötött szerződésekre az ma is él, bár a gyakorlatban nem volt igazán jellemző. Ma már üzletrész sincs, ilyen tehát már nem köthető. Az Szja. mentesség a szövetkezettől kapott összegekre vonatkozik, a jogutód társaságtól kapottra nem. A szerződések azonban élnek, ezért az életjáradékra jogosult nem károsodhat az átalakulás miatt. Az egyedüli megoldás, hogy a jogutód tovább fizeti az életjáradékokat, vállalva a felmerülő közterheket.

A KA-ból kapott juttatásokra vonatkozik-e a 10%-os Eho?

A rövid válasz az, hogy igen. Fontos azonban ezt kiegészíteni azzal, hogy ez csak az Szja. 71. §-a szerinti béren kívüli juttatásokra igaz és az értékhatárt meghaladó juttatások emelt közterhellel járhatnak.
